

RECENSION

Charlotte Gainsbourg och Willem Dafoe

Antichrist

Originaltitel Antichrist

Svensk titel Antichrist

Regi Lars von Trier

Producent Meta Louise Foldager

Manus Lars von Trier, Anders Thomas Jensen

Foto Anthony Dod Mantle

Roller Charlotte Gainsbourg, Willem Dafoe

Danmark/Schweiz/Tyskland/Frankrike/Italien/

Sverige/Polen 2009

Censur tillåten från 15 år

Längd i tid 1 tim 49 min

Distributör Nordisk Film AB

Lars von Trier gör det varken lätt för sig själv eller sin publik med sin senaste film. Könsstympning, bottenlös ånger, viskande djur och kvinnomord. Adam och Eva som drivs ur paradiset för sina synders skull. Danmarks "enfant terrible" vill få med allt mellan himmel och helvete.

När ett par enda son dör i en olycka vänds vardag till sorg, smärta och förtvivlan. Hon (Charlotte Gainsbourg) faller in i ett tungt sorgearbete medan Han (Willem Dafoe) blir hennes terapeut. Hemmets bojor påminner för mycket om katastrofen och för att kunna fullfölja terapin flyttar paret ut i skogen till sitt hus Eden.

Inspelningen av *Antichrist* var ett sätt för von Trier att ta sig genom en djup och långvarig depression. Men filmen är långt ifrån bara en exorcism för att driva ut de värsta demonerna. Det är lika mycket en uppgörelse med allt från fundamentalism kontra katolicism och sexuell maktkamp till naturens kaos och gott mot ont. Ett personligt konstverk som både kan ses som egocentriskt, spekulativt och obscen. Men framför allt djärvt.

Jag vet få regissörer som har svängt lika kraftigt mellan lättsinne

och frustande galenskap som von Trier. Hans förra film var den bagatellartade men underhållande *Direktören för det hela*. *Antichrist* är en totalomvändning som bottnar i panikångest och måste varit en fruktansvärd upplevelse för alla inblandade. Gainsbourg har tidigare sagt att det är den värsta rollen hon någonsin tagit sig an. Hon blev belönad i Cannes, och det är ett maniskt och nästan omänskligt starkt porträtt.

Regissören har låtit sina fobier vara bränsle åt skapandet förr. Kanske framför allt i *Riket*. Skogen blir en katalysator för rädsla och vid ett tillfälle säger Gainsbourg att "naturen är satans kyrka". På samma sätt som hos Stephen King vill han få oss att känna fasa rakt in i mörkret. Stämningssbygget påminner dessutom en hel del om Stanley Kubricks filmatisering av *The Shining* där surrealism och galenskap också står i centrum.

Filmen är dedikerad till Andrej Tarkovskij. Man anar att det framför allt är den biografiska *Spegeln* som von Trier har närstuderat. Det metafysiska bildberättandet i de poetiska fantasisekvenserna är starkt influerade av detta mystiska mästerverk. Därför kommer de överdrivet explicita sexscenerna som statiska elchocker. De är framkallade av frustration och blir till en början ett sätt att försöka avleda ett malande sorgearbete. Men den sexuella intensiteten ökar lavinartat och får nästan en parodisk inramning som verkar komma ur en besatthet från naturens urkraft.

Antichrist borde kanske vara en hata eller älska-affär. Estetiken för en ständig kamp mot tematiken och de smaklösa övergreppen. Filmens första hälft är mästerlig och ett prov på varför von Trier ska räknas till en av de största regissörerna i modern tid. Till exempel är öppningsscenen i svart/vitt och slow motion till tonerna av Händel hårt stiliserad och överjordiskt vacker. Samtidigt smutsar de närmast våldspornografiska sekvenserna ner filmen. Ett ambivalent slutintryck är oundvikligt.

Fredrik Söderlund